

сті майбутнього учителя початкової школи, що включає також і медико-валеологічну, є компетентісноорієнтоване навчання, як засіб започаткування і розвитку професіоналізму і педагогічної майстерності.

Компетентісноорієнтоване навчання, на нашу думку має розвивати перш за все, професійну мотивацію набуття професії та самореалізації у майбутній професійній діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості майбутнього учителя початкової школи: організаторсько-педагогічні; комунікативні; перцептивні; сугестивні; дидактичні; гносеологічно-дослідницькі; науково-пізнавальні; методичні, технологічні, новаторські та інноваційні.

До засадничих аспектів при розробленні моделі науково-методичної системи формування фахової компетентності, яка має містити як концептуальні складники, так і технологічну схему запровадження компетентісноорієнтованого навчання необхідно віднесено такі положення:

Професійна компетентність – це багатомірне утворення, що містить когнітивні, емоційні, мотиваційні та ціннісні елементи. Отже педагогічний процес має забезпечувати інтегративний динамічний розвиток всіх складових, а також моніторинг якості, що включає диференційну діагностику як когнітивних, так і не когнітивних елементів з проекцією на компетентісно значущі якості майбутнього фахівця.

При розробленні технологій компетентісного навчання необхідно включати інноваційні, а саме: ситуативне моделювання, інтерактивне навчання, які забезпечують формування компетентності як комплексу дієвих компетенцій. Для здійснення моніторингу якості педагогічного процесу, отримання валідних даних та достовірної інтерпретації результатів необхідно використовувати множину оцінних методів, зокрема інтегративне тестування.

Медико-валеологічна компетентність, як одна з ключових професійної компетентності учителя початкової школи є постійно змінною і розвиваючою в процесі навчання у ВНЗ та професійної діяльності величиною. Тому в цьому контексті, тому рівень сформованості в процесі професійної підготовки учителя у ВНЗ має бути не нижче починаючи від базового до високого. Також важливо розробити диференційну шкалу, що визначала б рівні оволодіння у валідних показниках.

Компетентісноорієнтоване навчання має ґрунтуватися на впровадженні в педагогічний процес професійної підготовки майбутнього учителя початкової школи разом з компетентісним також гуманістичного, особистісноорієнтованого та здоров'язберігаючого підходів, що забезпечують ефективний професіогнез особистості та її успішну реалізацію у суспільстві.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Гаркович О.Л., Стрижак С.В. (м. Полтава, Україна)

Перехід до профілізації навчання у старшій школі передбачає максимальне розкриття індивідуальних можливостей кожної дитини, розвиток її природних задатків і нахилів, формування інтелектуальної особистості, розвиненої, культурної, самодостатньої, спроможної до генерування власних ідей, прийняття власних рішень, професійного самовизначення і самозростання.

Дослідницька діяльність – одна з ефективних форм вивчення природи рідного краю, екологічних проблем місцевості, розвитку самостійності учнів в процесі навчання. Вона дозволяє значно розширити знання, що отримали учні під час теоретичного вивчення гуманітарних та природничих дисциплін.

Технологія організації й проведення навчального дослідження полягає в

освоєнні учнями логіки наукового дослідження, у процесі якого здобуваються нові знання. Оволодіння методами наукового дослідження вирішує завдання самонавчання індивідуума протягом усього життя. Ця вимога обумовлена структуруванням суспільства, що виникає в результаті ускладнення й спеціалізації усіх сфер людської діяльності, а також зростанням ролі науки в результаті переходу суспільства до постіндустріального розвитку. При цьому виникає дидактична проблема співвідношення наукового пізнання й навчання. Головна відмінність між процесом навчання й процесом пізнання в тому, що суб'єкт (учень) не здатний виділити предмет пізнання з об'єкта. Іншою важливою характеристикою навчально-дослідницької діяльності є внутрішня активність, самостійність суб'єкта цієї діяльності.

Дослідницький метод в навчанні – метод залучення учнів до самостійного та безпосереднього спостереження, на основі яких встановлюються зв'язки предметів та явищ дійсності, робляться висновки, пізнаються закономірності. внесення елементів дослідження в навчання сприяє вихованню у школярів активності, ініціативності, допитливості та розвиває їх мислення, заохочує потребу дітей у самостійному пошуку та відкриттях. Сучасні науковці вважають його одним з найефективніших засобів організації проблемного навчання. Дослідницький принцип навчання передбачає таку організацію навчального процесу, коли учні знайомляться з основними методами досліджень, які застосовуються у науках, що вивчаються, засвоюють доступні елементарні методики та набувають вмінь самостійно добувати нові знання шляхом дослідження процесів та явищ природи. Превага дослідницького принципу навчання полягає в тому, що вчитель може направляти навчання, вибираючи об'єкт, необхідний для формування в учнів дослідницьких навичок.

Досвід організації проблемного, пошукового навчання накопичувався у світовій педагогіці протягом багатьох десятиліть. На думку вчених навчальний процес має послідовно складатись з узагальнених етапів:

1. Постановка проблеми, пошук її формулювання з різних точок зору.
2. Пошук фактів для кращого розуміння проблеми, можливостей її розвитку.
3. Пошук ідей одночасно з активізацією сфери несвідомого й підсвідомості; оцінка ідей відкладається до того часу, доки вони не висловлені й не сформульовані учнями.
4. Пошук рішень, коли висловлені ідеї аналізуються, оцінюються; для втілення розробки добираються кращі з них.
5. Пошук таких шляхів, що забезпечать визнання знайденого рішення іншими.

Значним ефектом володіє така організація наукової роботи учнів, коли школярі здобувають значну частину знань самостійно. Досвід учня є важливим джерелом навчального пізнання. Педагог виконує роль не "фільтра", який пропускає через себе навчальну інформацію, а помічника у роботі учня. Ідеальною є ситуація, коли педагог є організатором самостійного навчального пізнання школярів, їх взаємодії з навчальним матеріалом, один з одним і з викладачем, будуються як навчально-пізнавальні, в якому викладач є одним із джерел інформації. Отже, дослідницька орієнтація навчання передбачає власний досвід школяра, який організував педагог. Мета навчання – розвивати в учнів можливість творчо засвоювати новий досвід. Основою такого засвоєння є цілеспрямоване формування творчого й критичного мислення, досвіду та інструментарію навчально-дослідної діяльності, рольового та імітаційного моделювання, пошуку й визначення особистих сенсів та ціннісного ставлення. Хід і результати навчання набувають особистісного характеру.

Вихідним моментом навчання й, відповідно, розвитку особистості в навчальному процесі є конкретний досвід школяра. Він є основою для спостережень і рефлексії, які складають другу фазу навчання. Спостереження станов-

лять основу для формування абстрактних уявлень і понять (третя фаза активного експериментування), які є гіпотезами й підлягають перевірці у найрізноманітніших ситуаціях, включаючи реальні (четверта фаза). Кожна фаза циклу навчання вимагає певних якостей, здібностей та умінь учня. Перша фаза конкретного досвіду вимагає здатності до сприйняття нового досвіду; друга фаза рефлексивного спостереження – здатності до рефлексії над досвідом, його інтерпретації з різних точок зору; третя фаза абстрактної концептуалізації – здатності до цілісного розуміння понять та уявлень, що складають спостереження у послідовну, логічну теорію; четверта фаза активного експериментування – здатності використовувати свої теоретичні уявлення для прийняття рішень, вирішення проблем, що, у свою чергу, веде до надбання нового досвіду. Таким чином, даний підхід до побудови навчання, великою мірою, може бути використаний у організації науково-дослідницької діяльності учнів старшої профільної школи з хімії.

АДАПТАЦІЯ ОРГАНІЗМУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО МІКРОКЛІМАТУ В ШКОЛІ

Гирін О.В., Шматок І.В. (м. Прилуки, Україна)

Актуальність проблеми. В останні роки явище дезадаптації в учнів молодшого шкільного віку стало предметом багаточисельних медичних, психофізіологічних і психологічних досліджень. Дослідження, проведені в загальноосвітніх навчальних закладах виявили ознаки дезадаптації без виражених невротичних порушень у 22,5% учнів школи [2;3].

Дезадаптація молодших школярів заважає гармонійному розвитку особистості, перешкоджає подальшій успішності у навчанні, загальній соціально-психологічній адаптації тощо. Тому знаходження шляхів подолання шкільної дезадаптації є важливою проблемою теорії психологічної науки і педагогічної практики [3;55].

Аналіз останніх досліджень. Як показують багаторічні дослідження даної проблеми різними авторами: В.О. Каверінім, М.М. Безрукіх, Н.І. Гуткіною, Є.М. Горлановою, І.В. Дубровіною, С.П. Єфімовою, А.І. Захаровим та іншими, подолання шкільної дезадаптації можливе лише за умови комплексного підходу. Автори цих концепцій розглядають причини порушення особистісного розвитку, зокрема психолого-педагогічні, соціальні. Але проблема адаптації молодших школярів ще не повністю досліджена.

Метою статті є показати важливість мікроклімату школи для повноцінного всебічного розвитку кожного школяра.

З даної мети можна визначити такі завдання: розкрити важливість мікроклімату для адаптації дитини до школи; проаналізувати сучасний стан психологічного та соціально-психологічного стану учнів молодших класів, їх фізичну готовність до школи; дати рекомендації щодо створення позитивного мікроклімату в колективі.

При організації дослідження були використані такі **методи** як спостереження, порівняння та аналіз.

Викладення основного матеріалу. Проаналізувавши дані наукових досліджень, ми визначили, що адаптаційні реакції організму на несприятливі впливи значної інтенсивності мають ряд загальних рис і називаються адаптаційним синдромом. Інколи виділяють різні фази процесів адаптації до незвичайних екстремальних умов (наприклад, фазу початкової декомпенсації і наступні фази часткової, а потім і повної компенсації). Зміни, що супроводжують адаптацію, стосуються всіх рівнів організму: від молекулярного до психічного регулювання діяльності. Вирішальну роль в успішності адаптації до